

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

II. An corpora cælestia sint eiusdem rationis cum sublunaribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

eisdem virtutem locomotricem impertiebantur, & ex hac illos viuientium forma gaudere deducebant. Sanioris mentis Philosophi, Patres ac Theologi, vt ab illo errore discederent, corporibus caelestibus viuentes formas, seu intelligentias, quas nos modò Angelos vocamus, non informantes, sed assistentes tribuerunt, à quibus celi non potentes mouere se ab intrinseco mouerentur. Ita docent Arist. 8. Physic. cap. 6. text. 52. & 12. Metaphysic. text. 43. Albertus Magnus in 2. dist. 14. art. 6. & 12. Metaphysic. tract. 2. cap. 10. Bonauent. in 2. dist. 14. art. 3. q. 2. P. Suarez in Metaphysic. disp. 18. sect. 3. Patres Conimbricenses & Toletus lib. 2. de calo cap. 5. P. Rub. lib. 1. de calo, cap. 2. q. 8. P. Pereira lib. 7. Physic. cap. 8. & lib. 2. in Genesim q. 6. Demum S. Thom. Opusc. 10. art. 3. & Opuscul. 11. art. 2. ait esse omnino certam sententiam, & physicis rationibus demonstratam, & seuerius de Potentia quæst. 6. art. 3. inquit, *fidei sententiam esse, quod substantie separate, siue Angeli moueant corpora caelestia.*

7 His tamen non obstantibus si tantum rationi naturali standum esset, non facile esset demonstrare corpora caelestia Dei tantum concursu generali causæ primæ præuenta non moueri per virtutem illis innatam, ex vi cuius perpetuum motum appeterent, sicut illum appetunt elementa vt propria centra petant. Dices ex hoc desumi rationis disparitatem, quia elementa mouentur, vt acquirant proprium centrum, quo acquisito illico quiescunt; & non nisi violenter ab illo extrahuntur; corpora verò caelestia si naturaliter mouerentur, nullum proprium centrum quærent, siquidem nullibi quiescerent, sed quocumque spatio acquisito aliud & aliud peterent. Non probò ego ex virtute infinita elementis ad motum, ex vi quorum propria acquirant centra, innatam propensionem corporum caelestium se mouendi, sed tantum hanc explicò à paritate rationis, quam sic expendo. Mouentur elementa virtute sibi innatâ, vt proprium veluti finem acquirant, qui est vbicatio in proprio centro: ergo poterunt perpetuò moueri simili virtute corpora caelestia, vt proprium finem acquirant, qui poterit esse motus ipse perpetuus, quem tanquam proprium finem respiciant, ita vt sicuti lapis mouetur, vt quietem habeat in proprio centro, ita celi moueantur non propter quietem acquirendam, sed propter ipsum motum exercendum, quem respiciunt vt proprium finem, seu propter vbicationes, quas per motum acquirunt, quia in has tanquam in finem, feruntur, quibus cum non possint simul frui, beneficio perpetui motus, eo modo quo possunt, successiue perfruuntur. Secundum hunc philosophandi modum, dici posset quamlibet partem corporis caelestis respicere tanquam proprium centrum totum spatium, per quod mouetur, quo successiue perpetuò motu gaudere intendit, quia totum illud simul acquirere non potest. Vtèrius: nulla est repugnantia in eo, quod Deus creet corpus aliquod, cui insit innatus appetitus ad perpetuum motum: ergo potuit huiusmodi creare corpora caelestia: quod si potuit, cur dicemus hac ratione non fuisse creata, vt propriæ ipsorum virtuti tribuamus motum, quo perpetuò eadem exerceri experti sumus, sicuti virtuti ipsius Solis tribuimus ipsum perpetuò luce perfundi, non ex alio capite, nisi quia non repugnat lucem ab ipso promanare, licet à Deo immediatè produci absque vilo Solis concursu non repugnet.

8 In hanc sententiam non parum inclinat eruditissimus noster Eusebius Nieremberg, in sua Philosophia lib. 6. de stellarum vita cap. 3. & cap. 23. & 31. Posset secundum hanc sententiam explicari D. Thomas, qui docet de fide esse corpora caelestia moueri ab intelligentiis, de motibus irregularibus, quos ex speciali Dei prouidentia contra ipsorum corporum caelestium naturam patiuntur, pro quibus motibus exercendis destinati erunt singuli Angeli singulis corporibus caelestibus. Sic in nostræ redemptionis die, quo Christus Dominus pro nobis vitam suam Patri obtulit, Angelus cuius munus est Lunæ præesse, illam mouisse dicendum est, vt Soli eclipsim pareret, & postea in suum restituisse locum. Eadem ratione ad vocem Iosue Angeli quibus incumbit exercituum motuum, qui ex peculiari prouidentia sunt, hos Planetas detinuisse credendum est, posteaque vt suum quisque naturalem motum perageret, ad proprium spatium reduxisse. Neque aliter accidisse credo Magno illi Indorum Apostolo. (quem hoc titulo voluit honorari sanctissimus noster P. Vrbani VIII. in Bulla suæ canonizationis.) Patri nostro Francisco Xauerio, cum

illius precibus exoratus Deus Solem stitisse voluit, donec nauis, quæ magna procella fluctuabat, quæque sanctissimus Pater vehebatur, ad portum feliciter esset appulsa.

Quæ hucusque adduximus tantum verisimiliter possunt suadere, potuisse Deum creare corpora caelestia, quæ virtutem haberent se mouendi ab intrinseco, id tamen de facto fecisse nulla coniectura suadet. Potuisse etiam corpora caelestia creare, quæ non nisi ab extrinseco possint moueri, extra omnium est controuersiam. Huiusmodi enim corpora plura experimur modò, illa verò, quæ perpetuò motibus regularibus se possint absque vlla vitâ moueri nunquam hucusque vidimus, & mediocri ratione suffultus poterit quisquam asserere in huiusmodi corpore repugnantiam inuolui. Tutius ergo erit asserere corpora caelestia ab extrinseco moueri, quod extra vllam controuersiam possibile est, quam constituere corpora caelestia inanimantia ab intrinseco se perpetuò mouentia, quorum non repugnantia poterit in controuersiam verti. Accedit Patrum, & Scholasticorum autoritas, quæ in questionibus de facto, vbi naturalis ratio partem aliquam contradictionis non confirmat, totum questionis decidende fundamentum esse debet. In præsentem ergo difficultatem Patrum, & Doctorum vestigiis inhærens assero caelestia corpora ab extrinseco moueri.

Postquam iam ratum sit calos ab extrinseco moueri, potest quis in questionem vertere, an moueantur immediatè tantum à Deo, an ab intelligentiis, seu ab Angelis. Vtique feri potuisse mihi omnino est certum, quia nullam repugnantiam inuenio in eo quod immediatè tantum à Deo, vel ab Angelis moueantur. De facto calos ab Angelis moueri mihi persuadet autoritas Patrum, & Scholasticorum, qui caelestes motus Angelis attribuant.

Nota duplicem esse sententiam; quandam Doctorum asserentium quodlibet calum moueri, & secum ferri astrum, seu alia illi affixa; aliam eorum, qui asserunt calos immotos permanere, & stellas non alicui illorum parti affixas moueri per aliquos canales intra calos contentos, vel ea ratione, quæ aues medio mouetur aère. Ex his prioribus tantum debent singulis calis singulos assignare Angelos, posteriores verò cuiuslibet astro proprium tenentur Angelum impartiri, non enim poterit Angelus per se immediatè astra longè inter se distantia simul mouere immoto corpore, cui insunt, quia non potest simul omnibus esse applicatus.

PUNCTVM II.

An corpora caelestia sint eiusdem rationis cum sublunariis.

Corpora sublunaria composita sunt ex materia, & forma, sunt insuper corruptibilia, quæ sub eodem titulo disputanda sunt de corporibus caelestibus, an videlicet componantur ex materia & forma, vel an sint corpora simplicia in quibus nulla essentialis compositio reperiatur. Deinde ex suppositione, quod sint compositi ex materia & forma, an constent materia eiusdem rationis cum nostrate. Tandem quacumque materia constent, disputandum est an corruptioni sint obnoxia, necne: quæ omnia paucis explicabo.

In primis suppono questiones supra infinitas decidendas esse independentes ab eo, quod caelestia corpora sint fluida, vel solida: rectè enim potest dari corpus vnum fluidum ex pers compositionis essentialis, & aliud partibus essentialibus compactum. Neque refert corpus fluidum diuisibile esse, materia enim prima diuisibilis est, & incorruptibilis, non enim diuisio quælibet corruptionem parit, sed illa ex vi cuius membra diuidentia reducenda essent ad extensionem minorem minima requisita ad conseruandam diuisi naturam. Suppono secundò ex compositione essentiali, non inferri corruptibilitatem totius, quia hoc potest esse incorruptibile, ratione materiæ, quæ tantum sit capax formæ, quæ gaudet, & ita non potest aliam recipere, quæ hæc expellatur totumque substantiale corruptatur. Potest etiam, si materia prima sit capax plurium formarum corpus esse incorruptibile ratione formæ, quæ inamissibiliter materiæ informet, & ita firmiter illi adheret vt nulla alia possit detrudi, quia ipsi debetur ex vi suæ exigentiæ, ne Deus præstet suum concursum alicui agentis,

ut formam cum ipsa impossibilem in eandem materiam introducat. Suppono tertio posse dari corpus simplex totius compositionis essentialis, imò & integralis expertis, quod probavi Contra. 5. Physic. Punct. 5. Suppono quarto corpus simplex non posse corrumpi ex vi formae impossibilis, aut alicuius qualitatis, quae eidem corpori imprimatur, sed tantum posse destrui ab agenti naturali per diuisionem, seu destructionem unionis, si corpus illud certam extensionem requirat ad sui conseruationem. Rationem trididi, & explicui loco supra citato, quam iterum repetere non vacat. His praemissis venio iam ad quaestiones propositas definiendas.

3 Caelum expertis esse compositionis essentialis docuere Durand. Gabriel. Arr. Bassolus, & alij apud Conimbr. lib. 1. de celo, q. 4. art. 1. Corpora caelestia ex materia, & forma constitui docent D. Thom. D. Bonauent. Agid. Capreol. & Herueus apud Conimbr. supra. P. Molina 1. part. & P. Tannerus tom. 1. disp. 4. q. 2. dub. 3. Hurtad. disp. 1. sect. 1. & alij quam plures.

4 Authores prioris sententiae sic arguunt. Philosophi tantum cognouere compositionem essentialem ex transmutatione formarum, seu ex aduentu vnius, & discessu alterius praexistens, sed haec transmutatio non inuenitur in corporibus caelestibus: ergo nullum est fundamentum, ut illis compositionem ex materia & forma tribuamus. Respondet Philosophos cognouisse compositionem essentialem ex hac transmutatione, posse tamen postquam illam hoc fundamento ducti cognouerunt in corporibus sublunaribus, illam à paritate rationis extendere ad corpora caelestia. Quia tamen ubi non eadem transmutationis inuenitur ratio, non bene à paritate arguitur, potest responderi transmutationem formarum arguere compositionem essentialem, ex negatione tamen transmutationis non inferri negationem compositionis, quia bene potest dari compositio ex materia, quae aliis formae incapax sit. Quod si formarum transmutationem non essemus experti, non admitteremus compositionem essentialem, ideo esset, quia huius compositionis possibilitatem penitus nesciremus, ita ut si ex alio capite talis compositionis naturam possemus agnoscere, nulla vis formarum transmutatione possemus de quocumque corpore prudenter dubitare, an hoc vel illud corpus constaret partibus essentialibus, essetue omnino simplex. Vltimò dico in sententia plurimum Patrum celos fuisse ex aqua productos, quae productio dicit transmutationem formae elementalis in formam caelestem, & materiam utrique communem, in quibus essentialis compositio necessario imbibitur.

5 Arguunt secundò: si corpora caelestia constarent materia, & forma essent corruptibilia: sed sic est quod sunt incorruptibilia: ergo non constant materia & forma. Admissa maiori negant nonnulli minorem, asseruntque corpora caelestia esse corruptioni obnoxia; ego tamen nego maiorem, rectè enim essentialis compositio, & compositi incorruptibilitas possunt componi modo explicato n. 1.

6 Arguunt tertio: Non sunt multiplicandae entitates sine necessitate. Sed nulla est necessitas constituendi duplicem partem essentialem in corporibus caelestibus: ergo dicendum est esse corpora simplicia. Eodem argumento efficacius vtor ego pro opposita sententia. Non sunt multiplicandae entitates in rerum natura sine necessitate. Sed non est necessitas multiplicandi corpus simplex specie distinctum à corporibus compositis: ergo tale corpus admitterendum non est. Respondet corpus simplex necessarium esse ad perfectionem vniuersi, quae ex corporum varietate constat. Contra tamen, quia mundus iste non est perfectissimus omnium, qui possunt esse, caretque existentia plurium specierum, quibus perfectior euaderet: ergo potest existere sine perfectione, quae illi resisteret ex productione corporis simplicis: ergo poterit existere sine hoc corpore simplici. Respondet ergo sufficientem necessitatem esse ad compositionem essentialem in corporibus caelestibus constituendam, quam in aliis corporibus experti sumus, ne cogamur admittere existentiam corporis simplicis, cuius conditionis nullum hucusque experti sumus. Demum quaecumque ratio te moueat ad compositionem essentialem in corporibus caelestibus constituendam, sufficientem arguet necessitatem huius compositionis admittere.

7 Neque maioris momenti sunt argumenta, quae pro opposita sententia auctoritate seculi à ratione petuntur.

Praecipua intendunt probare repugnare corpus simplex, seu compositionis expertis, quae solui loco supra citato, ubi huiusmodi corporis possibilitatem propugnauimus. Addunt Conimbricenses: Motus Physicus est materiae argumentum, & propria entis mobilis affectio. Sed motus physicus conuenit caelo: ergo caelum est in mobile: ens autem mobile teste Arist. 7. Physic. cap. 1. text. 1. est quod ex materia, & forma constat. Respondet ens mobile per generationem, & corruptionem substantialem necessario constare materia, & forma, ens verò mobile motu accidentali, etsi corporeo, ex eo praecise quod hac ratione mobile sit, non arguere intrinsecam compositionem essentialem, sicut enim Angelus substantia simplex spiritualis potest accidentaliter moueri motu accidentali spirituali, sic corpus simplex materiale motu accidentali corporeo poterit alterari. Nulla autem est ratio auctoritate seculi, quae probet celos, aut aliquod ipsorum posse moueri motu subtili, ac proinde ex hoc capite illorum compositio non valebit inferri.

Ex his concludo neutram sententiam posse ratione naturali efficaciter probari, nihilominus adtruendam esse compositionem essentialem in corporibus caelestibus propter auctoritatem multorum Patrum, qui docent in prima sui conditione ex materia elementali fuisse procreatos, ens verò quod sit ex materia, ex hac, & alia comparte, quae forma dicitur necessario componitur. Testimonia Patrum, qui asserunt celos ex materia elementali fuisse productos videri possunt apud Tana. disp. 6. quaest. 2. dub. 4.

Ex fundamento, quo praecedentem difficultatem decidimus decisa manet alia, quae supposita compositione essentiali in corporibus caelestibus immediate suboritur, an videlicet ipsorum materia eiusdem speciei sit cum nostra, necne, neque in hac quaestione quidquam inuenio, quod possit ratione naturali, semotà Doctorum auctoritate definiti, ideo me ab illa breuissimè expeditam.

Sentio nulla ratione naturali posse probari materiam primam caelorum esse distinctam, aut eiusdem speciei cum corporibus sublunaribus, quod sic ostendo. Si ex aliquo capite posset probari diuersitas specifica materiae caelestis à sublunari, maxime ex caelorum incorruptibilitate & corporum caelestium: haec autem rem non conuincit, in primis quia probatu difficile est, si tantum rationibus agatur, celos esse incorruptibiles. Secundò, quia incorruptibilitas potest procedere ex forma, quae etsi materiam informet ex se aliis formae capacem, & eiusdem rationis cum nostra, ita firmiter subiecto adhaereat, ut nulla alia possit expelli, ut dicebam supra num. 2. Neque corruptibilitas caelorum, quam propugnes, suadebit celos habere materiam eiusdem speciei cum materia corporum sublunarium. Primò, quia corruptibilitas caelorum nulla ratione naturali potest efficaciter suaderi. Secundò, quia etiam si caeli essent corruptibiles, non inde infereretur posse corrumpi ex eo, quod illorum materia admitteret formas sublunares, sed alias caelestes diuersae rationis in quibus esset pugna, & mutua generatio, & corruptio, absque eo quod forma aliqua caelestis posset expelli è propria materia per formam quam sublunarem. Tertio, etiam si daremus materiam caelestem posse recipere formas sublunares, non posset concludi materiam caelestem, & sublunarem esse eiusdem speciei, donec exploratum esset materiam sublunarem capacem esse recipiendi formas caelestes. Quae omnia nullo modo probari poterunt, cum nulla superest experientia, quae alicui contradictionis parti subueniat.

Dices: si caeli sunt incorruptibiles: ergo illorum materies nunquam recipiet alias formas: ergo non habet potentiam ad illas recipiendas, quorum enim potentia, quae nunquam ad actum reducitur? Respondet non in quolibet indiuiduo potentiam ad actum reducendam esse, sed sufficere in aliquo, vel aliquibus reduci, quod fiet si materia prima caelorum sit eiusdem speciei cum materia prima aliorum corporum, quia licet in materia caelesti indiuidua potentia recipiendi alias formas ad actum non reducatur, in aliis materiis indiuiduis eiusdem speciei cum caelesti ad actum reducitur. Rationes alias huiusmodi inuenies, quibus non solum pars aliqua contradictionis non euincitur, sed neque leuiter valet coniectari.

In quaestione cuius resolutio omni ratione naturali est destituta, vnicè confugiendum est ad Patrum Doctorumque auctoritatem, quorum menti magis consonum esse censeo

cenſeo materiam primam omnium celorum (Empyreo dempto de quo poſtea dicam) eſſe eiſdem ſpeciei cum ſublunariis. Mitto ſententiam hanc ab omnibus antiquis Philoſophis dempto Ariſtotele fuiſſe traditam, vt videre eſt apud Conimbricenſes 1. de celo cap. 2. quaſt. 6. art. 1. Et in hac re Ariſtoteleſis ſententia flocci habenda eſt, errauit enim turpiter in hac materia exiſtimans celos à parte antea, & à parte poſt fuiſſe ab æterno creatos, & eſſe naturam ſua incorruptibiles, & æternos, ideò finxit eſſe quintam quandam ſubſtantiam valde ſemotam à reliquis alijs. Qui plura Patrum teſtimonia de hac re videre velit, adeat P. Tannerum diſputatione 6. quaſtione 2. dubio 4. vbi innumera adducit, quibus Patres innuunt ex materia elementalī celos ſtellaros procreatos fuiſſe. Mihi ſufficiat referre ſententiam Noſtri Molina 1. part. tract. de opere ſex dierum quaſt. 5. vbi dicit, ſe docuiſſe in Philoſophia, cum nondum ſcripturam ſacram ſuis momentis aſſimilaſſet materiam cæleſtem ſpecie diſtingui à ſublunari, nunc verò oppoſitam defendere, eo quod ex ſcriptura ſacra (cuius authoritas cæteris omnibus præferenda eſt) aperte colligi videatur materiam celorum (ſi Empyreum excipiat) conuenire in ſpecie cum materia rerum ſublunarium.

13 Dixi ſuprà teſtimonijs Patrum probari celos ſtellaros ex elementalī materia fuiſſe productos, vt Empyreum exciperem, quia creationem huius nullum præceſſit elementum, ex cuius materia fieri poſſet, iuxta illud: *In principio creauit Deus celum & terram*, quod de celo Empyreō neceſſario intelligendum eſt. Ex hoc capite liberior datur opinandi facultas circa materiam cæli empyrei, & ita aſſeruit Molina probabiliter dici poſſe illius materiam ſpecie diſtingui à materia aliorum celorum corporumque ſublunarium. Mea ſententia eſt nihil poſſe in hac re ratione naturali demonſtrari, de qua non philoſophando, ſed tantum diuinando loqui poſſumus, ideò illi penitus ſuperſedeo. Venio iam ad aliam quaſtionem de celorum incorruptibilitate.

14 Celos natura ſua eſſe corruptibiles dempto Ariſtotele docuere Philoſophi omnes. Eandemque ſententiam nonnulli ex Patribus videntur fuiſſe amplexi, eo fundamento ducti, quod ex elementalī materia fuerint procreati. Idem iudicare videntur Magiſter in 2. diſtinct. 14. & Carthus. in 1. diſtinct. 14. q. 7. & expreſſe docent Cathar. in epiſt. ad Hebr. 1. & in 2. Petri 3. Hieronymus Magius lib. de exiſtentia mundi, Valeſius lib. de Philoſophia ſacra cap. 89. Pater Alphonſus Salm. tom. 1. Proleg. vltimò in 2. Petri 3. diſputatione 4. & Pater Martinus del Rio cap. 1. Genef. & Pater Euſebius Nieremberg. lib. 6. de ſtellarum vita cap. 13. Subſcribunt ſerè omnes Mathematici huius temporis, qui tenaciter defendunt cælum fluidum eſſe, & diuiſibile, ex eo quo illius corruptibilitatem deducunt. Secundò, quia exiſtimant noua phenomena, quæ diuerſis temporibus in celo apparere, & quaſdam maculas, quæ in ipſo Solis diſco non rarò videntur, non poſſe ſine celorum corruptibilitate explicari.

15 Celos eſſe ingenerabiles, & incorruptibiles docuit Ariſtoteles lib. de celo cap. 3. & lib. 2. capit. 1. Philoſophum ex ſanctis Patribus ſequenti ſunt Dionyſius apud ſanctum Thomam infra citandum, & Gregorius Nyſſenus lib. de hominis opificio cap. 1. ex Scholaſticis S. Thom. 1. part. quaſt. 66. art. 2. & in 2. diſt. 14. quaſt. 2. Albertus Magnus part. 1. de quatuor coram quaſt. 4. art. 1. Bonauent. in 2. diſt. 14. art. 1. quaſt. 1. & 2. Pater Molina 1. part. q. 9. art. 2. diſput. 3. PP. Conimbricenſes lib. 1. de celo. c. 3. Pater Hurtadus diſp. 1. ſect. 5. & ſerè omnes Philoſophi, Theologi, atque Scripturæ interpretes.

16 Nullius ſententiæ rationibus conuincor, quas omnes breuiter attingam, & infringam. Arguunt Patroni primæ ſententiæ. Cæli facti ſunt ex materia elementalī: ergo habent materiam alijs formæ capacem: ergo poterunt corrumpi alia forma adueniente materiæ, ex his quas poſteſt recipere. Do antecedens, concedo priorem conſequentiam, & poſterioſem nego. Sæpè enim dixi incorruptibilitatem totius poſſe prouenire ex forma inamiſſibiliter informante materiā, à qua per aduentum alijs formæ non poterit expelli, etiam ſi materia quatenus eſt ex ſe, capax ſit recipiendi aliam formam, quia illam abſolutè non poterit recipere ratione formæ qua inamiſſibiliter informatur, ſicuti humanitas Chriſti vnita Verbo, etiam ſi ex natura ſua vnione ſecluſa capax ſit peccandi, impeccabilis efficitur ratione vnionis in ſenſu diuiſo,

& in ſenſu compoſito, quia vnitur Verbo vnione quadam inamiſſibili.

Arguunt ſecundò: corpora cæleſtia ſunt fluida, & diuiſibilia: ergo corruptibilia. Do antecedens, & nego conſequentiam, ſtatui enim num. 2. non omnem diuiſionem parere corruptionem partis diuiſe vt videre eſt in materia prima.

Arguunt tertio Mathematici, non poſſe defendi Phænomena, quæ in cælis apparuerunt, ſi cæli corruptibiles non ſunt. Reſpondeo ſat bene omnia Phænomena explicari ſi cæli fluidi ſint, etiam ſi incorruptibiles exiſtant, vt conſtabit ex dicendis Punct. 3. an verò ex illis inferatur celos fluidos eſſe, ibidem inquiram.

Neque grauioris momenti ſunt fundamenta ſententiæ propugnantis incorruptibilitatem celorum. Præcipuū argumentum deſumitur experientia, qua comperitur eſſe omnia cæleſtia corpora mirabili conſtantia per tot ſæcula permanſiſſe, quod ſine ipſorum corporum incorruptibilitate accidere non potuiſſet. Si enim Lunæ globus diſſolui poſſet, iam acrimonia ignis eſſet expertus, & ab eo ſuſſet abſumptus. Profeſſor hanc eandem conſtantiam minor ego in elementis, præcipuè in aëre, in quo poſt tot ſæcula nullam ipſius iacturam experti fumus, etiam ſi natura ſua corruptibilis ſit, nonnullaque patiat, illic enim mutua reſactione ea reſarcit, & tantundem materiæ vicine elementi appropriat, quantum ipſi aëri contrarium attrahat elementum. Similem luſtam quiſque poterit admittere inter globum lunæ, & ignem huic attiguum, cui nulla experientia reſragabitur. Neque neceſſum eſt leuiſſimam iacturam etiam illico reſarciendam in Luna admittere, poſteſt enim dici Lunam protegi partibus globi, cui aſſidet, quæ prius cum igne pugnam experiuntur, & cum nunquam omnes ignis alumpſerit, non poſteſt Lunam remotiorem lædere, & multo minus alia corpora cæleſtia Luna remotiora. Adde nulla experientia poſſe probari nullam lunæ portiunculam deperdi, quia ſi de facto ita accideret, nullo inſtrumento Mathematici beneficio poſſet in corpore adeò vaſto notari.

In re ratione naturali deſtitutà eo cum Doctores, qui aſſerunt celos eſſe incorruptibiles, quia illorum authoritas maioris mihi ponderis eſt, & quia de eorum mente dubitare non licet: de mente autem illorum, qui videntur aſſerere celos eſſe corruptibiles non levis poſteſt eſſe dubitatio, multi enim hoc loquendi modo tantum ſignificant celos poſſe à Deo corrumpi, quod non negamus, in quo tantum Damasc. lib. 2. fidei Orthodox. c. 3. & alij multi Patres aſſerunt nulli entitati, eſſi Angelus comprehendatur, naturā ſua, ſed Dei gratia incorruptibilitate conuenire. Idè loquendi modus reperitur in 6. Concil. Generali actione 11. vbi dicitur Angelos non eſſe immortales per naturam, ſed per gratiam: quia videlicet ex ſe poſſunt non exiſtere, nec niſi Dei creatis beneficio eſſe habent. Noſtra verò quaſtio non procedit de incorruptibilitate celorum reſpectu omnipotentie diuinæ, à qua certum eſt poſſe corrumpi, & deſtrui, ſed reſpectu cauſarum naturalium, à nulla quarū cæli poſſunt corrumpi, ideò illos abſolutè incorruptibiles vocamus. Adde totū fundamentum pluriū Doctores aſſerunt celos eſſe corruptibiles tantum deſumi ex eo, quod fuerint procreati ex materia elementalī, quod nullius roboris eſt, potuit enim ex eadem materiā, qua modo totum corruptibile cum hac forma componitur, totum aliud incorruptibile cum alia forma inamiſſibiliter informante conſtitui.

Hic nonnulli diſputant an cæli corrumpendi ſint à Deo in extremo die, quæ difficultas diſſoluenda eſt ex ſacris literis, & non ratione aliqua naturali, ideò illam ſacra Scripturæ interpretibus integram relinquo. Lege ſi placet Tanner. & Conimbr. ſuprà, apud quos Patrum ſententias de hac re inuenies.

PUNCTVM III.

An corpora cæleſtia ſint liquida, & mollia, vel ſolida, & dura.

§. I.

Propoſita quaſtione varia ſententia referuntur.

Difficultas non eſt de celo aëreo, quod experientia conſtat fluidum eſſe, nec de celo Empyreō, quod non